

Mauro Salis

Kad je Amfitrita prešla Tirensko more?

Neka zapažanja o pojavi *grisaille*, mita i klasične renesanse na periferiji Krune Aragonije

O slikarstvu u Kruni Aragonije te o kronologiji i načinu dolaska talijanske renesanse u ove periferne krajeve još uvijek se raspravlja u povijesti umjetnosti, budući da u mnogim mjestima, osim u Napulju i Valenciji, nisu potvrđeni čvrsti dokazi prihvaćanja novoga stila. Nekoliko je faktora prouzročilo poteškoće u pronalaženju istih: mnoge su slike izgubljene, arhivska je dokumentacija oskudna a likovni i književni izvori raspršeni. Formalna i stilska analiza ne uspijevaju popuniti praznine s obzirom na činjenicu da su, na primjer, do kraja 16. stoljeća oltarne pale zadržale kasnogotičke forme i kompozicije. Nadalje, analiza naslikanih scena često je „otežana“ obiljem zlatnih pozadina koje iskrivljuju percepciju dubine i volumena. Čak ni konstrukcija prostora nije dobivena strogo znanstvenom metodom prikazivanja perspektive, već empirijskim konstruktivnim postupcima. Potrebno je, dakle, odmaknuti se od formalne i estetske analize ka širem kulturalnom kontekstu, čije poznavanje može pomoći u boljem razumijevanju okolnosti dolaska klasičnog renesansnog stila na Sardiniju. Doprinos ovome istraživanju jest ikonografska analiza dvaju oslikanih ploča oltarne pale Svetog Eligia iz Nacionalne galerije u Cagliariu, kao primjer prve pojave dva ključna elementa renesansnog stila na kasnogotičkom poliptihu u Sardiniji: *grisaille* tehnike i motiva preuzetih iz klasične mitologije.